

WPNR 2014/7029 Begrijpelijke taal in notariële akten, kan dat? Onbegrijpelijke taal in notariële akten, mag dat?

Publicatie	WPNR: Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie
Uitgever	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Jaargang	145
Publicatiedatum	23-08-2014
Afleveringnummer	7029
Titel	Begrijpelijke taal in notariële akten, kan dat? Onbegrijpelijke taal in notariële akten, mag dat?
Auteurs	Mw. mr. E. van den Brink-Baggerman, Notaris te Ede. (lvandenbrink@vpvanotarissen.nl)
Samenvatting	In deze bijdrage staat de vraag centraal of in de notariële akte taal mag worden gebruikt die de cliënt niet begrijpt en hoe zich dit verhoudt tot de Belehrungspflicht.
Paginanummers	742-746
Rubriek	Artikel

WPNR 2014(7029) Begrijpelijke taal in notariële akten, kan dat? Onbegrijpelijke taal in notariële akten, mag dat?

Begrijpelijke taal in notariële akten, kan dat? Onbegrijpelijke taal in notariële akten, mag dat?

Dit artikel is het zevende in de reeks Rode draad Het Notariaat van de toekomst die van start is gegaan in het WPNR (2014) 7013 De vorige bijdrage is opgenomen in dit nummer vanaf p. 735

¹Imerius, Raniero da Perugia en Rolandinus hadden groot werk verricht. Zij hadden niet alleen kennis en inzicht van de notariële jongelingschap verhoogd, maar zij hadden ook uit een warboel van versteende clausules, gedachtenloos overgeleverd, veel anachronismen verwijderd, veel overbodigheden weggesneden. De taal van de notariële akte was hiermee eenvoudiger en dus begrijpelijk geworden.¹

Wat is de aanleiding voor dit artikel?

Er wordt veel gepraat en geschreven over de toekomst van het notariaat.² We moeten met onze tijd mee, willen we als notariaat blijven bestaan. De ogen sluiten voor ontwikkelingen is geen optie. Ik mis in de discussies één aspect: de taal in onze akten. Uit de hierboven geciteerde tekst blijkt dat al in de middeleeuwen werd nagedacht over eenvoudiger taal in notariële akten. Het is dus niet specifiek iets van deze tijd. Overheid, banken en verzekeraars hebben de slag al gemaakt om hun teksten te vereenvoudigen. Waarom doen wij niets?³ Of is het voor notarissen niet mogelijk begrijpelijke taal te gebruiken? Deze vragen wil ik in deze bijdrage beantwoorden.

Maar nog veel belangrijker vind ik de vraag: Mogen wij wel taal in notariële akten gebruiken die voor de cliënt niet helder en duidelijk is?

Waarom zouden we begrijpelijke taal in akten gebruiken?

Met een akte wil de cliënt iets vastleggen, bijvoorbeeld wat er na zijn overlijden met zijn huis gebeurt. De notaris vertaalt deze wensen in een akte, in dit geval een testament. De cliënt zet zijn handtekening onder de akte en verklaart daarmee dat hij van de inhoud heeft kennis genomen en dat hij daarmee instemt.⁴ Hij moet dus weten wat er in de akte staat. Ik schets een casus:

De heer en mevrouw X komen bij de notaris om een testament te maken. De notaris voert een gesprek met hen en bespreekt hun wensen. Daarna maakt de notaris het concept van de akten klaar en stuurt deze aan cliënten toe. Vervolgens wordt een afspraak gemaakt voor het tekenen van de akten. Aan tafel zegt mevrouw X tegen de notaris: ‘Wat een moeilijke taal, ik vond het wel erg ingewikkeld om te lezen.’ De heer X geeft aan dat hij bij de eerste bladzijde is afgehaakt, hij begreep er niets van. De notaris stelt de mensen gerust. Hij neemt de akten met hen door en legt alles uit. ‘Nu is het al veel duidelijker geworden’, zegt mevrouw X. De akten worden gepasseerd.

Deze situatie zal zich regelmatig voordoen op een notariskantoor. Dat de cliënt de tekst niet gelezen heeft en niet begrijpt, wordt gecorrigeerd door de uitleg van de notaris bij het passeren van de akte. Maar is dat voldoende?

In 2009 bleek uit onderzoek van de AFM dat veel mensen hun hypotheek niet goed begrijpen. De helft van de mensen met een aflossingsvrije hypotheek dacht dat ze na 30 jaar rente betalen klaar zijn met de bank. Ook die mensen hebben bij de notaris een toelichting op de akte gekregen. En in de algemene voorwaarden van de bank zal vast hebben gestaan wat aflossingsvrij betekent.

De voorbeelden pleiten ervoor duidelijkheid in de akten zélf te geven, zodat de cliënt vooraf beter begrijpt waar hij voor tekent. En achteraf nog eens kan teruglezen wat hij geregeld heeft.

Welke taalniveaus zijn er?

De Raad van Europa heeft een meetlat gemaakt waarmee je taalniveaus kunt meten, het Common European Framework of Reference. Taalniveau A1 is het laagste niveau en taalniveau C2 het hoogste. Bij taalniveau A1 is de communicatie zeer eenvoudig met hele algemene en concrete begrippen. De zinnen zijn kort en duidelijk. Eenvoudig Nederlands is taalniveau B1. Bij taalniveau C2 worden veel abstracte begrippen gebruikt en wordt basiskennis als vanzelfsprekend beschouwd. Ook zeer specifieke teksten met vakjargon kunnen dan worden gevolgd. Taalniveau B1 kan bijna iedereen begrijpen. Ook mensen die geen hoge opleiding hebben gehad en voor hun werk nauwelijks hoeven te lezen. Daarom wordt taalniveau B1 eenvoudig Nederlands genoemd. Overheden en bedrijven schrijven hun teksten meestal op taalniveau C1. Notarissen ook. Met taalniveau C1 kan iemand lange en complexe teksten begrijpen. Hij kan specialistische artikelen en technische instructies begrijpen, zelfs als die over een ander vakgebied gaan.

Eenvoudig Nederlands is niet alleen geschikt voor mensen met een lager opleidingsniveau. Ook hoger opgeleiden lezen meestal liever teksten op taalniveau B1 dan op taalniveau C1. Want een tekst op taalniveau B1 leest gemakkelijker en sneller.⁵

Waarom gebruiken wij ingewikkelde taal?⁶

Er zijn veel redenen te bedenken waarom we zo ingewikkeld blijven schrijven. Ik noem er een paar:

- Omdat we het zo gewend zijn: ‘We doen het altijd zo’.
- We kunnen niet anders: ‘Zo hebben we het geleerd’.
- Om onze tekortkomingen en onzekerheden te maskeren. Bij twijfel over je capaciteiten gebruik je moeilijke taal, zodat je niet concreet hoeft te worden.
- Het geeft een bepaalde status. Ons taalgebruik dwingt gezag af denken we. Eenvoudige taal is toch alleen geschikt voor lager opgeleiden?
- Met vaktaal kunnen we elkaar makkelijker en sneller begrijpen.

Of het is simpelweg niet mogelijk om juridische teksten en vaktermen eenvoudiger op te schrijven, het moet immers wel juridisch waterdicht zijn. Deze argumenten overtuigen mij niet. Er spreekt gemak en angst uit. Zeker in deze tijd zou het toch juist een uitdaging moeten zijn om onze akten te moderniseren? Ook commercieel gezien kun je je onderscheiden met een leesbare akte. De drempel wordt voor de mensen verlaagd om iets te gaan regelen bij de notaris.

Is het niet voldoende dat we de akte uitleggen in begrijpelijke taal?

In de HEMA-discussie gaat één van de vragen over de Belehrung. De Belehrungspflicht omvat de plicht van de notaris om zich ervan te vergewissen dat de partijen de gevolgen van de door hen beoogde rechtshandeling overzien.⁷ Kan de notaris in een digitale wereld wel aan zijn Belehrungspflicht voldoen? In de digitale wereld regelt de cliënt een deel van zijn informatievoorziening zelf op het door hem gewenste moment. Dit past in de huidige moderne tijd en spreekt ook de jongere generatie aan. De generatie die onze toekomstige cliënten zijn. Digitale informatievoorziening kan heel goed werken als de teksten leesbaar en begrijpelijk zijn. De cliënt kan zijn keuzes dan zelf in alle vrijheid weloverwogen maken. Dat voorziet in een grote behoefte.⁸

In de casus van de testamenten van de heer en mevrouw X (zie hiervoor) zal iedere notaris waarschijnlijk vinden dat er voldoende Belehrung heeft plaatsgevonden. Volgens onze huidige normen zal dat ook zo zijn.⁹ Toch plaats ik daar een kanttekening bij. De akte zélf konden zij immers niet lezen en dus ook niet begrijpen zonder een nadere toelichting van de notaris.¹⁰

Niet alleen als het gaat over de ontwikkelingen in het notariaat mis ik aandacht voor de taal in notariële akten, maar ook als het gaat om de Belehrung. Ik ben er van overtuigd dat een groot deel van de Belehrung kan plaatsvinden door een begrijpelijke en leesbare akte te maken. Samen met een schriftelijke toelichting op specifieke clausules, zoals de uitsluitingsclausule, kunnen cliënten zich goed voorbereiden op de passeerafspraak en gerichter vragen stellen als iets toch nog niet duidelijk is. Voor een standaard situatie heeft dan meer Belehrung plaatsgevonden dan in het geval van de heer en mevrouw X. Een toelichting bij de conventionele akte ondervangt dit niet. Dat is vlees noch vis wat mij betreft. Als we een duidelijke toelichting kunnen maken, waarom dan geen duidelijke akte?

Kun je een notariële akte in begrijpelijke taal maken?

De eerste reactie zal zijn dat dit niet kan. Juridische termen lenen zich er niet direct voor om simpel te worden opgeschreven. Maar het is wel degelijk mogelijk als je er open voor staat. De cliënt staat er in ieder geval open voor en stelt het zeer op prijs. Het hertalen van een notariële akte is een intensieve klus. Het kost veel tijd om het eenvoudiger op te schrijven¹¹ en het is moeilijk om juridische termen eenvoudig en correct weer te geven. Anderzijds, de akte aan tafel begrijpelijk uitleggen kunnen we ook.

Ik geef hierna een aantal voorbeelden van teksten uit notariële akten die in begrijpelijke taal zijn geschreven. Eerst een voorbeeld van de regeling van de kosten van de huishouding in een samenlevingscontract. De oude tekst en de vertaling staan naast elkaar.¹²

Voorbeeld regeling kosten van de huishouding in samenlevingscontract

Gemeenschappelijke huishouding

- Partijen verlenen elkaar over en weer volmacht voor het verrichten van rechtshandelingen ten behoeve van de gewone gang van de huishouding, zoals bedoeld in artikel 1:85 Burgerlijk Wetboek.
- Partijen verplichten zich naar evenredigheid van hun inkomen bij te dragen in de kosten van de gemeenschappelijke huishouding.
- Het hiervoor in lid 2 bedoelde gedeelte van het inkomen wordt gestort op een gemeenschappelijke bankrekening en/of in een gemeenschappelijke kas. Deze gemeenschappelijke bankrekening en/of deze gemeenschappelijke kas wordt/worden op naam van beide partijen gesteld; zij zijn daarin ieder voor de helft gerechtigd.
- Indien slechts één van de partijen inkomen heeft, komen de kosten van de gemeenschappelijke huishouding geheel ten laste van die partij.
- Indien het inkomen niet toereikend is, is iedere partij gehouden naar evenredigheid van zijn/haar vermogen het tekort aan te vullen.
- De partner die over enig kalenderjaar meer heeft bijgedragen in de kosten van de huishouding dan zijn aandeel ingevolge het hiervoor in lid 1 bepaalde, heeft het recht het teveel bijgedragene terug te vorderen van de andere partner. Het recht het aldus teveel bijgedragene terug te vorderen vervalt één jaar na afloop van het desbetreffende kalenderjaar.

Wij hebben samen een huishouding

- Wij hebben samen een huishouding. Wij geven elkaar toestemming om alle dingen te doen die nodig zijn in een gezamenlijke huishouding.
- Wij betalen de kosten van onze gezamenlijke huishouding samen. Wie meer verdient, betaalt meer. Hoeveel ieder betaalt, hangt af van wat wij iedere maand nodig hebben om alle kosten van onze gezamenlijke huishouding te betalen. Daarbij kijken we naar hoeveel onze werkgevers op onze bankrekening storten. Als bijvoorbeeld één van ons twee keer zoveel van zijn werkgever krijgt als de ander, zal de partner die meer krijgt, twee keer zoveel betalen.
- Het deel dat we allebei betalen, storten we op een gezamenlijke bankrekening. Wij mogen deze bankrekening allebei gebruiken. Wat op deze bankrekening staat is voor de helft van de één en voor de helft van de ander.
- Heeft één van ons geen inkomen? Dan betaalt de ander alles.
- Is ons inkomen niet genoeg om alle kosten te betalen? En hebben we ander geld? Dan moeten we onze kosten hiermee betalen. Hoeveel ieder van ons betaalt, hangt af van wat wij daarover samen afspreken.
- Heeft één van ons te veel betaald? Dan moet hij dat voor het einde van het volgende jaar van de ander terugvragen. Daarna kan dat niet meer.

Hieronder staat nog een voorbeeld. Het is het begin van een samenlevingsovereenkomst. Hier staat beschreven wat de partners willen regelen en waarom. Maar ook is beschreven wat ze nu niet regelen. Dat laatste wordt voor ons als notariaat ook steeds belangrijker om vast te leggen. De leesbare akte is daarvoor de ideale plek.

Voorbeeld inleiding samenlevingscontract

Wat is het doel van dit samenlevingscontract?

Wij zijn X en Y. Wij wonen samen of gaan binnenkort samenwonen en wij willen daarover een aantal afspraken maken in een samenlevingscontract. Wij hebben een relatie en we willen bij elkaar blijven en voor elkaar zorgen. Daarom hebben we verplichtingen tegenover elkaar. Over deze verplichtingen willen we in dit contract een aantal afspraken maken. Wij doen dit zodat de rechter ons allebei kan verplichten ons aan deze afspraken te houden.

Wij willen over de volgende onderwerpen afspraken maken:

- De verdeling van onze kosten als we samenwonen.
- De spullen die we samen hebben.
- Onze woning.
- Ons pensioen.

Over de volgende onderwerpen maken we geen afspraken:

- De verdeling van ons inkomen: We maken geen afspraken over de verdeling van het inkomen dat overblijft nadat we de kosten van onze gezamenlijke huishouding hebben betaald.
- De verdeling van ons vermogen: We maken geen afspraken over de verdeling van het vermogen dat overblijft nadat we de kosten van onze gezamenlijke huishouding hebben betaald.
- Partneralimentatie: We krijgen geen partneralimentatie van elkaar, als we uit elkaar gaan. Ook niet als later in de wet staat dat dat wel moet.

Wij begrijpen dat dit betekent dat ieder zijn/haar eigen spaargeld heeft en houdt, ook al heeft de één meer gespaard dan de ander. Dit blijft zo als één van ons minder gaat werken, minder gaat verdienen en dus ook minder kan sparen. Als we dit later anders willen regelen, moeten we ons samenlevingscontract veranderen.

Wij zijn samen verantwoordelijk voor de zorg voor onze minderjarige kinderen. Als we onze samenwoonrelatie stoppen, moeten we een ouderschapsplan maken. Dat staat in de wet.

Enzovoort.

Een eenvoudige akte is hertaald vanuit een C1-akte. Dat is het brondocument. Een veelgehoord tegenargument is dat er rechtsonzekerheid ontstaat omdat een aantal juridisch vastomlijnde begrippen worden verlaten. Ik vraag me af of dat juist is. Naar mijn mening geeft eenvoudig taalgebruik juist beter de bedoeling van partijen bij de akte weer, omdat partijen zich hier in kunnen herkennen. Nu het voor partijen duidelijker is wat er staat zou het goed kunnen zijn dat er minder geschillen ontstaan en geschillen makkelijker opgelost worden. En dat betekent minder belasting van het justitiële apparaat.

Mogen we in notariële akten taal gebruiken die de cliënt niet begrijpt?

We maken ons druk over de vraag of eenvoudige taal in notariële akten wel kan. Maar moeten we ons niet de vraag stellen of we die ingewikkelde en onbegrijpelijke taal wel mogen gebruiken in onze akten? In het consumentenrecht kennen we art. 6:238 BW. In lid 2 staat dat bij consumentenovereenkomsten de bedingen duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de wederpartij gunstige uitleg.¹³ Dit is gebaseerd op een richtlijn van de Raad van Europa.¹⁴

Vroeger stonden in art. 4:986 BW (oud) de eisen vermeld voor een uiterste wilsbeschikking. Voor mijn bijdrage is lid 1 van belang:

‘De notaris moet den wil des erflaters, zoo als die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven.’

De sanctie van niet-naleving was nietigheid.¹⁵

In Melis-Santen-Waaijer¹⁶ lees ik dat de bedoeling van deze bepaling was dat de wensen van partijen op juridisch verantwoorde wijze in de akte worden opgenomen. En dat dit bij het maken van een testament extra belangrijk was. Ik citeer:¹⁷

‘In de tweede plaats is het belang van de notariële akte te verklaren uit de taak van de notaris zich ervan te overtuigen dat hetgeen in de akte wordt opgenomen, inderdaad door de partijen gewild en begrepen is.’

Een bepaling zoals 4:986 BW (oud) vinden we niet terug in het huidige Boek 4 BW. De formaliteiten voor de notariële akte, waaronder het testament, staan nu alleen nog in de Wet op het notarisambt.¹⁸ Daar vind ik geen specifieke eisen aan de bewoordingen in een akte. Wel een aantal artikelen over de taal van de akte: Art. 42 Wna bepaalt dat de akte als hoofdregel in de Nederlandse taal wordt gemaakt. En in art. 41 lid 1 Wna staat dat de akte leesbaar moet zijn en geen afkortingen mag bevatten. Maar dat gaat meer om het uiterlijk en de inrichting van de akte.¹⁹

Waarom is art. 4:986 BW (oud) vervallen? In de parlementaire geschiedenis lees ik dat er voldoende waarborg is dat de akte de ware wil van de erflater weergeeft als de uiterste wil bij notariële akte tot stand komt.²⁰ Met het verdwijnen van art. 4:986 BW (oud) is ook de eis van de duidelijke bewoordingen vervallen. Hiermee zal geen vrijbrief voor het maken van onduidelijke akten beoogd zijn.

Wat zegt onze literatuur over begrijpelijke taal in notariële akten?

Er is weinig recente literatuur over eenvoudige taal in notariële akten te vinden.²¹ Heel bijzonder vind ik het dat Pitlo²² in 1953 de schrijver was van deel II van *Ars Notariatus* getiteld: ‘Taal en stijl der notariële akten’. Een lezenswaardig boek. De teksten zijn treffend en spreken voor zich. Daarom haal ik vier passages aan:

‘Een akte dient zo te luiden, dat de leek er voor hem verstaanbaar Nederlands in vindt, want het is van groot algemeen belang, dat de massa vertrouwen stelt in de jurist. Zolang deze een geheimaal spreekt en schrijft, kan hij geen vertrouwen vinden.’²³

‘De maatschappelijke standing van het notariaat is gedurende de laatste eeuw aanzienlijk gestegen en in overeenstemming hiermede behoeft de notaris zich niet meer achter gewichtigdoenerij te verschansen en spreekt hij een begrijpelijker taal dan zijn ambtsbroeder uit vorige generaties. Maar ook wanneer men als klasse zelfbewust genoeg is geworden om distinctie-driftkunstjes beneden zich te kunnen achten en men verstandig genoeg is om in te zien, dat het schrijven van een begrijpelijke taal te verkiezen is boven het schrijven van een onbegrijpelijke taal, zijn toch conservatisme en sleur krachten, die sterk genoeg zijn om de versleten franje uit het grootouderlijk salet als garnering voor nieuwe meubelen te doen gebruiken.’²⁴

‘De onnodige paraphrasering van wetsartikelen vindt voor een deel haar oorsprong in het gebrek aan rechtskennis van de redacteur. Wie niet zeker is van zijn zaak, is bang iets over te slaan.’²⁵

‘Onmisbaar voor de helderheid is het vermijden van lange zinnen. Het schrijven van ingewikkelde perioden door het ineenstrengelen van bijzinnen, is een kunstje. Kunst is het eenvoudige zinnen te schrijven, zo te schrijven dat een ieder het bij eerste lezing kan begrijpen. Men moet zo schrijven, dat de lezer de illusie behoudt niet te interpreteren. Een middel daartoe is: gebruik weinig komma’s en meer punten. De jurist, die moeilijk te ontwarren perioden schrijft, prikkelt tot ergernis en hoon.’²⁶

Wat zijn de ervaringen met eenvoudige taal in notariële akten?

Ik passeer zelf regelmatig akten die in begrijpelijke taal zijn opgesteld. Mijn ervaring is dat de mensen hier heel enthousiast over zijn. De eenvoudige taal werkt drempelverlagend en nodigt uit tot lezen. Hierdoor zijn mensen beter geïnformeerd. De eerste vraag die ik stel is of de mensen de akte helemaal hebben gelezen. Op één uitzondering na is dat in mijn praktijk steeds het geval. Die uitzondering betrof een stel dat een samenlevingsovereenkomst kwam tekenen:

Notaris: Heeft u de akte helemaal gelezen?

Vrouw: Mijn vriend wel, ik niet.

Notaris: Heeft u het dan niet gelezen?

Vrouw: Nee, mijn vriend heeft de akte in bed helemaal voorgelezen.

Laten we eerlijk zijn: bij een conventionele akte was de vrouw al lang in slaap gevallen.

Slot

In de discussies die gaande zijn over de toekomst van het notariaat mis ik aandacht voor de taal in notariële akten. Er is grote behoefte aan helder taalgebruik. Overheden, banken en verzekeraars lopen ver op ons voor als het gaat om het vereenvoudigen van teksten. Ik denk dat het notariaat deze slag ook moet gaan maken en snel. Dat vergt moed. Het is slechts een kwestie van tijd dat de taal van een akte eenvoudig en leesbaar is. Dit is

een kans voor het notariaat om te laten zien dat we wél met onze tijd mee gaan. Helder taalgebruik is daarnaast een goede mogelijkheid om je als notaris te onderscheiden. De klant waardeert een leesbare akte enorm. Het werkt drempelverlagend. Eenvoudig taalgebruik is in de digitale informatievoorziening een must. De cliënt maakt zijn eigen keuzes op het moment dat hij dat wil. En dat past bij de ontwikkelingen van de huidige tijd. Ik vind dat we onszelf niet de vraag moeten stellen of het mogelijk is akten in begrijpelijk Nederlands te maken. Maar of het wel is toegestaan om akten zo te formuleren dat de cliënt deze niet zelf kan lezen en begrijpen. Een leesbare akte zou onderdeel moeten zijn van de Belehrung.

Ik heb geprobeerd dit artikel helemaal in B1-taal te schrijven. Omdat ik me kan voorstellen dat u nog even moet wennen aan dit taalgebruik, heb ik het af en toe toch iets ingewikkelder opgeschreven.

1

Uit hoofdstuk 1.4 Het notariaat in de middeleeuwen in Italië, Melis-Santen-Waaijer, p. 14.

2

Reden voor deze bijdrage aan de Rode draad: Het Notariaat van de toekomst, *WPNR* 2014 (7013). In deze artikelenserie wordt aandacht besteed aan ontwikkelingen op het terrein van de informatie- en communicatietechnologie en innovatieve toepassingen daarvan in de notariële dienstverlening, mede gezien in een internationale context.

3

Eerder was voor dit onderwerp aandacht in *Notariaat Magazine* december 2011, 'Het is commercieel effectief om transparant te zijn'.

4

Art. 43 Wna.

5

'De taal van mr. Jip van Harten en dr. Janneke Bavelinck', p. 110.

6

Gebaseerd op 'De taal van mr. Jip van Harten en dr. Janneke Bavelinck'.

7

Art. 43 Wna.

8

Zie hierover Louwerens, *Legal innovation: outside in*, *Notariaat Magazine* 1, 2014.

9

Als de notaris ervan overtuigd is dat de verschijnende personen hebben begrepen wat de inhoud van de akte is, mag hij aannemen dat hij aan zijn informatieplicht heeft voldaan (NV, 23 706, nr. 6, p. 50).

10

C. Breedveld-De Voogd schrijft in *Preadvies KNB* 2010, p. 98: 'De zorgplicht van de notaris voor het onder woorden brengen van de wil van partijen is van bijzonder belang omdat aan de wilsverklaringen in de akte zowel bewijsrechtelijk als materieelrechtelijk een zeker gewicht wordt toegekend. Hierbij dient te worden bedacht dat de verklaringen van partijen in de notariële akte meestal niet in werkelijkheid door partijen zo zijn afgelegd, maar door de notaris zijn geformuleerd in woorden die zij zelf niet hebben gekozen en meestal ook niet zelf hadden kunnen verzinnen. In zoverre is de partijverklaring in de notariële akte een fictie in het recht.'

11

Zoals Mark Twain, Amerikaans schrijver (pseudoniem. van Samuel Langhorne Clemens) 1835-1910 schreef: I didn't have the time to write a short letter, so I wrote a long one instead.

12

De voorbeelden zijn afkomstig uit de HEMA-akten.

13

De contra proferentumregel.

14

Art. 5 Richtlijn 93/13/EEG: In het geval van overeenkomsten waarvan alle of bepaalde aan de consument voorgestelde bedingen schriftelijk zijn opgesteld, moeten deze bedingen steeds duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld.

15

Art. 4:1000 BW (oud).

16

Melis-Santen-Waaijer, p. 265/266.

17

Melis-Santen-Waaijer, p. 265.

18

Zie de art. 37 en verder Wna.

19

Melis/Waaijer, De Notariswet, achtste druk 2012, p. 92.

20

MvA, 3771, nr. 6, p. 70-71.

21

Ik wil niet ongenoemd laten dat in 1979 het Preadvies was getiteld 'Recht en taal'. Het werd geschreven door G.C.J.J. van den Bergh en J.M. Broekman.

22

Prof. mr. A. Pitlo.

23

Pitlo, Ars Notariatus II, Taal en stijl der notariële akten, p. 25.

24

Pitlo, Ars Notariatus II, Taal en stijl der notariële akten, p. 25.

25

Pitlo, Ars Notariatus II, Taal en stijl der notariële akten, p. 32.

26

Pitlo, Ars Notariatus II, Taal en stijl der notariële akten, p. 51/52.